

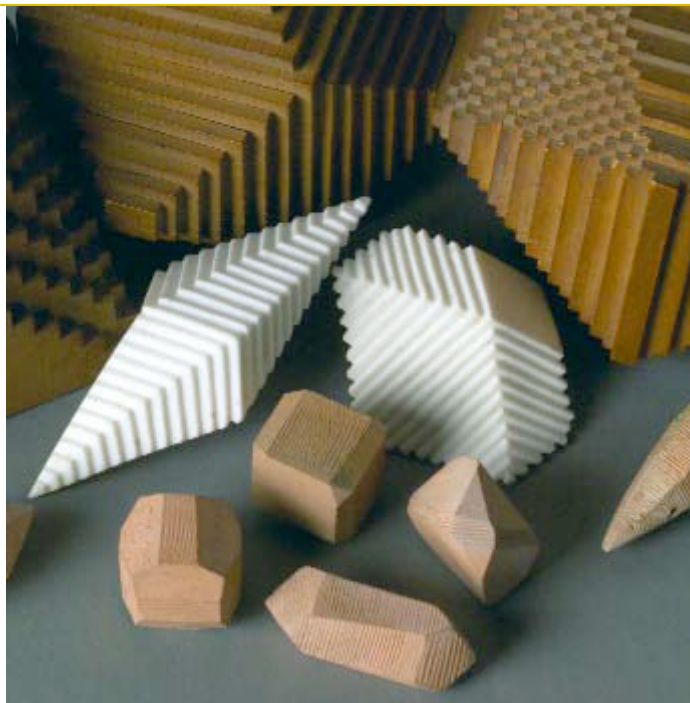
Models of crystals by Romé de l'Isle, 1783 and Haüy, 1801

The models of crystals shown here are from the museum's collection of crystal models. They were made by the Frenchmen Jean Baptiste Romé de l'Isle (1736-1790), René Just Haüy (1743-1822) and manufacturer Lambotin from terracotta, pearwood and porcelain. The white porcelain models are from the Lambotin set, the only complete retail version in the world of Haüy's crystal models. In the nineteenth century in particular these models were used in teaching and research at Utrecht University.

Romé de l'Isle and the priest René Just Haüy were the first to describe crystals and classify them on the basis of their shapes, an important step in the study and description of crystals and minerals; their predecessors had worked mainly on the basis of the chemical composition of the crystals. Considering the limited possibilities for chemical analysis at the time, this led to problems. Each kind of crystal has a specific shape and is built up of surfaces which are at certain fixed angles to each other. Each kind of crystal therefore has a unique shape.

In 1783 Romé de l'Isle published his standard work *Cristallographie*, and with it he supplied 448 models. Haüy's *Traité de Minéralogie* was published in 1801. Haüy made about seven hundred models. For years his book was the standard work in systematic mineralogy.

Romé de l'Isle's extremely skilled assistants made models from kiln-fired terracotta. This was a very difficult procedure, because the angles in the models had to be exactly the same as those in the original crystals. Haüy chose pearwood as a material. Lambotin put a simple retail version of Haüy's models on the market to serve as teaching aids at secondary schools and universities. These models were made of white porcelain.

KRISTALMODELLEN ROMÉ DE L'ISLE, 1783 & HAÜY, 1801

De afgebeelde kristalmodellen zijn enkele exemplaren uit de collectie kristalmodellen die het museum bezit. Ze zijn gemaakt door de Fransen Jean Baptiste Romé de l'Isle (1736-1790), René Just Haüy (1743-1822) en fabrikant Lambotin en zijn gemaakt van terracotta, perenhout en porselein. De wit porseleinen modellen behoren tot de Lambotin-cassette, wereldwijd de enige complete handelsversie van de kristalmodellen van Haüy. Vooral in de negentiende eeuw zijn deze modellen gebruikt bij onderwijs en onderzoek aan de Universiteit Utrecht.

Romé de l'Isle en priester René Just Haüy waren de eersten die kristallen beschreven en classificeerden aan de hand van de vorm, een belangrijke stap in de studie en beschrijving van kristallen en mineralen. Hun voorgangers deden dat hoofdzakelijk op basis van de chemische samenstelling. Aangezien de mogelijkheden voor scheikundige analyse in die tijd nog beperkt waren, leverde dat problemen op. Elk soort kristal heeft een specifieke vorm en is opgebouwd uit vlakken die onder vaststaande hoeken ten opzichte van elkaar staan. Elke soort kristal heeft dus een unieke vorm.

In 1783 publiceerde Romé de l'Isle zijn standaardwerk *Cristallographie*, waarbij hij 448 modellen leverde. Haüy's *Traité de Minéralogie* werd in 1801 gepubliceerd. Haüy maakte ongeveer zevenhonderd modellen. Zijn werk is jarenlang de standaard geweest in de systematische mineralogie.

De zeer kundige medewerkers van Romé de l'Isle maakten modellen in gebakken terracotta. Dit was een zeer moeilijke procedure, omdat de hoeken in de modellen precies overeen moest komen met de originele kristallen. Haüy koos voor perenhout als materiaal. Voor het onderwijs op middelbare scholen en universiteiten bracht Lambotin een simpele handelsversie van Haüy's modellen op de markt. Deze waren van wit porselein.